

характер и специфика) живот. Живот на известна независимост, на нежелателност към декретиране на вертикализиращи корелати и др. под. Като прибавим и ромския религиозен инструментализъм, много неща започват да стават по-ясни и разбираеми при познанието на ромите.

Славянството по онези времена е съхранявало и развивало особено привлекателния за ромите комунитарен, общинен, задружно реализиран начин на екзистирание, който със специфичната си толерантност, загриженост „към другия до тебе“, с общото консумиране на триумфите и трагедиите на рода, общината, населението е импонира на посещаващите ги и отсядащи там цигански групи. Той в определена форма и степен е предоставял известен модел за адаптиране на изконния им маниер на екзистирание към онези характерологични щрихи, които този начин на славянското съществуване е носел в себе си и които обективно и субективно са допускали и по своему стимулирали подобно взаимно опознаване, съществуване, разбирателство и етнична поносимост в конкретните и спрямо задаващите се времеви реалности.

В този смисъл онова, което Ю. Лотман формулира като признак на веселието, радостта, удобството на живота в земното им значение и което е свързано както с благодатта на природно-географските реалии, така и с предразполагащите щрихи на социалния характер и живот, действително е могло да бъде решаващ мотивиращ фактор в избора на ромите на „светите земи“ за тях, за надеждите и упованията им. Още повече, „като имаме предвид особеното значение на географската отдалеченост, можем да си обясним защо в средновековната утопия задължително влиза локалният признак далечина. Прекрасната земя е земя, пътят към която е дълъг“¹⁸.

В този ракурс пътят към „светите земи“ на славянското пространство не само е бил за немалко цигански табори последна и окончателна спирка от многовековното им историческо транспортиране. Той е имал и особена ценностно-нормативно натоварена привлекателност и оправданост в своите интерпретативни схеми. Защото в действителност наистина е бил предшестван от вековни, дълги и безкрайни по своята изтощителност, трагизъм и резонанси посещения в други парцели на географско-природното и социално-ис-